

Aan de afdeling Milieu
ter attentie van het team warmte / klimaat

Biomassa-installaties en de Warmtetransitievisie
4 maart 2020

Geachte meneer, mevrouw,

2020 wordt een belangrijk jaar te voor de lokale energietransitie. Gemeenten hebben, zoals afgesproken in het Klimaatakkoord, nog ruim een jaar om hun transitievisie warmte te formuleren en vast te stellen. We zijn benieuwd hoe dit loopt in uw gemeente en sturen u daarom een korte vragenlijst toe bij deze brief. In dit kader wil Milieudefensie u ook informeren over de ontwikkelingen omtrent biomassa installaties.

Door middel van het verbranden van hout, tuinafval of andere houtige reststromen in een biomassacentrale, kunnen gebouwen en soms zelfs hele wijken van warmte worden voorzien. Gezien de landelijke opgave om anderhalf miljoen woningen van het gas te halen voor 2030, is het begrijpelijk dat in veel gemeenten biomassacentrales worden overwogen. Er is echter een aantal fundamentele problemen waarvoor Milieudefensie uw aandacht vraagt. Daarom wijzen wij u op de mogelijkheid om onder meer in het omgevingsplan te regelen dat biomassacentrales worden uitgesloten in uw regio.

Overlast en gezondheidsrisico's

Voor kleinere biomassacentrales tot 50 MW, waarvoor de gemeente meestal bevoegd gezag is, gelden ruime uitstootnormen wat betreft onder andere stikstof, fijnstof en zwavel. Uitgebreide filterinstallaties zoals bij grote biomassacentrales zijn niet verplicht. Er zijn de afgelopen jaren honderden van dit soort kleinere installaties gebouwd. Daarbij is weinig rekening gehouden met de gevolgen voor omwonenden. In Winschoten is de biomassa-installatie van het lokale zwembad tot nader order gesloten na gezondheidsklachten van omwonenden. Metingen wezen uit dat de luchtkwaliteitsnormen ver werden overschreden¹. Er is weinig bekend over de uitstoot en de staat van onderhoud van de andere biomassa installaties in ons land. Regelmatige controle en eventueel aanpassen van biomassa installaties is daarom noodzakelijk.

Duurzaamheid

Het verbranden van "houtige" biomassa wordt aangemerkt als CO₂-neutraal, omdat groeiende bomen CO₂ opnemen. Echter, die opname kan tientallen jaren duren, terwijl bij het verbranden van hout per direct grote hoeveelheden CO₂ vrijkomen. Onlangs zetten wetenschappers van het European Academy Science Advisory Council vraagtekens bij de CO₂-neutraliteit van houtverbranding².

De herkomst van de biomassa is een tweede punt van zorg. Er is in Nederland een beperkte hoeveelheid biomassa beschikbaar die als duurzaam beschouwd zou kunnen worden. De vraag naar biomassa is echter vele malen groter, wat resulteert in import van miljoenen tonnen aan hout uit het buitenland. Of dit hout uit

1 <https://www.rtvnoord.nl/nieuws/215820/Biomassa-installaties-Oldambt-voorlopig-op-slot-uitstoot-te-hoog-update>
2 <https://easac.eu/press-releases/details/leading-scientists-warn-wood-pellets-threat-to-climate-no-silver-pellet/>

verantwoord beheerde bossen komt is niet goed na te gaan. In de onze factsheet³ laten we op basis van onderzoek zien dat in Noordwest Europa geen nieuwe stromen houtresten beschikbaar zijn voor verbranding in Nederland. Er is vanuit het Rijk nog geen duidelijkheid over de in het Klimaatakkoord aangekondigde duurzaamheidscriteria voor biomassa. Toenemende vraag kan daarom leiden tot ontbossing.

Stikstofcrisis

Gemeenten zullen de komende jaren voortdurend met de stikstofuitstoot rekening moeten houden bij vergunningverlening. Biomassa-installaties stoten tot twee keer zoveel stikstof uit als gascentrales van gelijke grootte⁴ en vormen hiermee een directe concurrent voor de stikstofruimte van bijvoorbeeld woningbouw en landbouw.

Geen nieuwe biomassa-installaties

Het vervangen van gasverwarming door houtgestookte verwarming is niet duurzaam. Wij doen daarom een beroep op uw gemeente om geen nieuwe biomassa-installaties toe te laten en om er bij Gedeputeerde Staten op aan te dringen dat zij hetzelfde beleid hanteren ten aanzien van de centrales waarbij de provincie bevoegd gezag is. Daarnaast dringen wij er op aan bestaande installaties zo snel mogelijk weer te sluiten.

Ons advies is om in de omgevingsvisie en het omgevingsplan de aanleg en het gebruik van biomassacentrales uit te sluiten, en om dit punt eveneens bij de provincie onder de aandacht te brengen, in verband met de provinciale omgevingsvisie en -verordening. Het omgevingsrecht biedt gemeente en provincie immers meer dan voorheen onder de Wet ruimtelijke ordening de mogelijkheid om een duurzaam beleid uit te voeren, dat gericht is op bescherming van de gezondheid en de kwaliteit van de leefomgeving.

Warmtetransitievisie

Gemeenten hebben in het klimaatakkoord een regierol gekregen. Wij zijn benieuwd hoe uw gemeente die rol oppakt. Als u nog niet met de inwoners van u gemeente in gesprek bent over het gasvrij maken van wijken, roepen we u op dit snel te gaan doen. Hier ligt de grote uitdaging van de energietransitie.

Vragenlijst

Er moet de komende jaren nog veel werk verzet worden in de omslag naar schone energie, waar u als gemeente een belangrijke rol in speelt. Bij Milieudefensie hopen we van harte dat u die rol ambitieus invult. We vragen u om de bijgevoegde vragenlijst over de voortgang van de warmtetransitie en het standpunt over biomassa van uw gemeente in te vullen en aan ons te retourneren, liefst voor 30 maart. Deze brief wordt ook naar de raad, en de verantwoordelijk wethouder gestuurd.

Mocht u naar aanleiding van deze brief nog vragen hebben, dan hoor ik dat graag.

Met vriendelijke groet,

Jorien de Lege
Campagneleider Energie

3 https://milieudefensie.nl/actueel/reststromen-uit-bos-en-houtverwerkende-industrie_biomass-research-1903.pdf

4 <https://www.infomil.nl/onderwerpen/lucht-water/stookinstallaties/> (rapport biomassastook DNV GL)

Milieudefensie vragenlijst Warmtetransitie en Biomassa

Datum:

Naam:

email:

telefoonnummer:

Afdeling:

Gemeente:

verantwoordelijk wethouder:

Biomassa-installaties

1) Zijn er binnen uw gemeente biomassa verbrandingsinstallaties in bedrijf?

NEE / JA,.....(toelichting per installatie of link naar openbaar stuk)

- a) hoeveel installaties?
- b) welk vermogen hebben de installaties?
- c) welke brandstof gebruiken de installaties?
 - 1) houtige biomassa
 - 2) vloeibare biomassa
 - 3) mengbrandstoffen
- d) wat is er bekend over de daadwerkelijke emissies?

2) Zijn er bij uw gemeenten biomassa installaties in aanvraag?

NEE / JA,.....(toelichting per installatie of link naar openbaar stuk)

- a) hoeveel installaties?
- b) welk vermogen hebben de installaties?
- c) welke brandstof gaan de installaties gebruiken?
 - 1) houtige biomassa
 - 2) vloeibare biomassa
 - 3) mengbrandstoffen

3) Zijn er in uw gemeenten biomassa installaties in aanbouw?

NEE / JA,.....(toelichting per installatie of link naar openbaar stuk)

- a) hoeveel installaties?
- b) welk vermogen hebben de installaties?
- c) welke brandstof gaan de installaties gebruiken:
 - 1) houtige biomassa
 - 2) vloeibare biomassa
 - 3) mengbrandstoffen

4) Heeft uw gemeente een standpunt ten aanzien van het vergunnen van biomassacentrales en zo ja welk standpunt?

NEE / JA, (toelichting of link naar openbaar stuk)

5) Staat uw gemeente er voor open om nieuwe biomassa installaties te weigeren?

NEE / JA, (toelichting of link naar openbaar stuk)

6) Staat uw gemeente er voor open de eisen voor bestaande biomassacentrales ten aanzien van emissies aan te scherpen?

NEE / JA, (toelichting of link naar openbaar stuk)

Warmtetransitievisie

7) Heeft uw gemeente al een (discussiestuk over de) warmtetransitievisie gepubliceerd?

NEE / JA, (link naar openbaar stuk)

Zo ja, Is dit stuk al besproken op bewonersbijeenkomsten en wanneer gebeurde of gebeurt dit?

NEE / JA, op

b) Is dit stuk al besproken met de Raad en wanneer gebeurde of gebeurt dit?

NEE / JA, op

c) Wanneer publiceert uw gemeente het raadsvoorstel warmtetransitievisie?

Dat is voorzien voor

Hartelijk dank voor het invullen van de vragenlijst. Wij verzoeken u vriendelijk om uiterlijk 30 maart de vragenlijst te retourneren via vragenlijstwarmte@milieudefensie.nl.

Marlies Groen

Van: Griffie Wassenaar
Onderwerp: FW: Warmtetransitie en biomassa-inzet
Bijlagen: brief biomassa-warmtetransitie.pdf; vragenlijst biomassa-warmtetransitievisie.docx

Van: Evert Hassink <evert.hassink@milieudefensie.nl>

Verzonden: vrijdag 6 maart 2020 10:36

Onderwerp: Warmtetransitie en biomassa-inzet

Geachte meneer, mevrouw,

Uw gemeente speelt een belangrijke rol in de verduurzaming van de warmtevoorziening. Hierbij vind u een brief en een korte vragenlijst daarover. We horen graag uw reactie en verzoeken u voor 30 maart de vragenlijst terug te sturen naar het adres dat op de vragenlijst is vermeld. (vragenlijstwarmte@milieudefensie.nl.)

Wilt u deze e-mail (indien nodig) doorsturen naar de afdeling die verantwoordelijk is voor het duurzaamheidsbeleid en het opstellen van de warmtetransitievisie?

Een kopie van de brief wordt ook verstuurd aan raad en college.

met vriendelijke groet,

Evert Hassink

sr. inhoudelijk medewerker | senior campaigner
Milieudefensie | Friends of the Earth Netherlands
www.milieudefensie.nl
+31 6 29593872
@everthassink